

REDACTIA

Arad, Str. Anlieh (Adam)

ABO MENTUL

Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 3/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Anlieh (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fr germană: prima-dată
7 cr.; a doua-oră 6 cr.;
a treia-oră 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare put
B-cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sânt a se plăti
launse în Arad.

Scrisori nerancate nu
primesc.

TOASTUL CONTELUI TISZA

(*) Contele Tisza a ținut Marți la banchetul de instalare a episcopului din Arad un toast de colorit politic remarcabil, reprodus de noi în numărul de Sâmbătă.

Răspuns i-s'a dat îndată. Și încă de autoritatea cea mai mare în politica noastră națională, de Prea Sfinția Sa Episcopul Nicolae Popca, Nestorul prelaților români, a cărui activitate de mai bine d'un jumătate veac este un șir lung de fapte strălucite pentru binele României.

Un răspuns politic, incontestabil de cea mai mare importanță, de o cuminenție și precizie atât de vădită, că între Români serios gânditori nu va fi întârziat a face cel mai mare efect și îndrăznim a zice: un foarte bun efect.

Cine-ar fi și putut răspunde unui Tisza cu autoritate mai mare, ca Episcopul Popca, Românul a cărui inimă de aur marele Brătianu o admirase încă la 1848?

Cine, ca P. S. Sa, fost mână dreaptă a lui Șaguna, are experiența de a înțelege rostul vorbirii lui Tisza, și a da îndată și răspuns, care nu era numai un act de curtenire, ci sfaturile înțelepte emenate dintr'o adâncă convingere?

Ear' ce a răspuns contelui Tisza, care Român nu va subscrie cu amăn-două mâinile?

Cum noi am subliniat cu aplauzele noastre fiecare pasagiu din cele spuse de P. S. Sa iubitul prelat, ne-am putut dispensa de a ne opri asupra vorbirii dlui conte Tisza.

Căci, întocmai ca distinsul prelat, fiecare dintre noi ne-am zis: contele Tisza n'a vorbit numai pentru ca să se pomenească de el. E cunoscut, peste tot, ca bărbat politic, care nu se conduce de impresii momentane.

Ori din ce punct de vedere am judeca însă toastul, trebuie să recunoaștem, că e fapt însemnat, când fiul lui Tisza Kálmán vine întâia oră în mijlocul Românilor de soțul celor pe cari tatăl său îi amenința că îi va zdrobi, și — deși la masa albă — își exprimă regretul, că nu știe românește, ca d'a dreptul să poată vorbi inimii Românilor, a căror prietenie și frație pentru Unguri o consideră ca chestie de viață.

Dar contele Tisza nu s'a oprit la constatarea acestui adevăr istoric și etnic, ci a ținut să dea și soluțiunea: după ce arată primejdia comună de care suntem înconjurați atât noi Români, cât și Unguri, declară că numai respectând și individualitatea noastră națională, Ungaria își îndeplinește misiunea istorică în această parte a Europei și își va asigura și frația noastră.

A zis, să ni-o însemnăm bine, că statul ungar numai așa se va pute menține și în viitor, dacă va lăsa dezvoltare liberă naționalităților.

Nici noi nu cerem mai mult și, în numele întregii Românii, cu drept cuvânt a putut zice Episcopul Popca: „dacă ne vom alia frățeste pe bazele egalei îndreptățiri, noi Români și Unguri vom forma aici o țară pe care nici porțile iadului nu o vor birui. Suum cuique!“...

Se înțelege, că atât de optimiști nu suntem, în cât în urma acestor idei schimbate între doi reprezentanți autorizați, unul al Ungurismului, altul al României, să zicem că pacea e pe cale d'a se proclama!

Că tocmai contele Tisza a ținut să atingă chestia și văzând și comentariile ce face presa maghiară, suntem însă tentați a presupune, că și între bărbaii de stat maghiari chestia naționalităților e obiect de preocupare și că într'un viitor nu tocmai îndepărtat, va trebui să se găsească — vorba lui „Pester Lloyd“ — formula și pentru deslegarea acestor afaceri.

Asculta-va guvernul statului lui „Pester Lloyd“, li este oare pusă ca problemă lui Széll, ori i-se rezervă altui bărbat de stat această misiune, viitorul va dovedi.

Nu se poate însă tăgădui, că prin schimbul de vederi petrecut la banchetul de Marți, unde au fost de față bărbaii eminenti din ambele părți, s'a făcut cel puțin un început de netezire a căii ce duce spre înțelegerere.

Ear înțelegerea aceasta, desigur, nu e în contra intereselor noastre naționale, căci un singur program politic românesc nu prevede nici stărpirea altor națiuni, nici chiar supremăria, cum a declarat cu înalta autoritate P. S. Sa d. Episcop al Caransebeșului, ci mulțumirea noastră a tuturor ar fi să trăim în bună pace și frație cu toate neamurile din patrie și toți recunoaștem, că frământările dintre noi și Unguri nu folosesc de cât cel mult dușmanilor patriei.

Dacă acum tocmai incidentul dela Arad va fi luat drept punct de plecare la acțiunea cu tendențe de înțelegere, ar fi un titlu de mândrie pentru noi.

Vorba e că pentru a crede nu numai în sinceritatea cuvintelor dlui Tisza, ci în sinceritatea opiniei publice maghiare, care a aprobat unanim declarația că se impune o pace între cele două neamuri, cuvintelor contelui Tisza trebuie să le urmeze — fapte. Fapte din partea sa ca legiuitor, membru al parlamentului, unde să ridice cuvântul în sensul vorbirii sale de la Arad; fapte din partea guvernului, care să înlăture asperitățile și să înceteze cu prigonirile; fapte din partea obștei ungurești, care să nu-și mai închipue în fiecare Român un dușman al patriei, un ireductibil, ci cel alesi dintre Unguri să caute a ne cunoaște. . .

Toastul contelui Tisza va fi atunci începutul unei epoci de înfrățire între popoarele a căror nelțele-

geri numai la sleirea statului poate duce.

Vrem mărirea patriei, s-o recunoască aceasta toți cei d'o seamă cu contele Tisza... Un stat însă, în care dezvoltarea noastră etnică și culturală să nu fie stengenită, o patrie în care guvernele să nu nesocotească drepturile noastre cetățenești, ear obștea maghiară să nu aprobe asupra noastră numai pentru că necunoscându-ne, își închipue că gravităm în afară.

Așa apoi, uniți în iubirea de patrie și în respectul pentru egala îndreptățire, într'adevăr, vom fi o țară, pe care nici porțile iadului nu o vor birui.

Alt soi de colonizare. De când s'a învederat chiar și pentru cei mai încăpăținați soviniști, că nu se mai poate face nici o ispravă cu coloniștii, d'al de Beksic își bat capul, zi și noapte cum să ferească deci neamul maghiar?! Beksic a și găsit un mijloc ingenios. Îl face cunoscut prin coloanele lui „Pesti Hirlap“ (n-ru delă 6 August). Se declară anume în contra dării în arendă a majoratelor (latifundii) mari de pe Alföld, ci magnații de aici să-și vîndă pământul și să caute a-și cumpăra apoi moșii prin ținuturile locuite de naționalități, ca astfel acestea să ajungă dependente de magnații maghiari, (un soi de iobăgie modernă) cari să poată maghiarisa astfel mai ușor naționalitățile.

Ar trebui s'o încerce patrioții și v'aceasta. Altfel gogorița cu maghiarizarea o să-i frămînte încă multă vreme!

Codex internațional pentru națiuni. În ședința dela 4 c. a conferenței interparlamentare din Cristiania, fostul deputat în Reichsrath, Polonezul Dr. Carol Lewakowski a făcut propunerea, că este de dorit a alcătui un „Codex internațional pentru drepturile popoarelor“, ear' nu numai un Codex internațional pentru state.

Un astfel de Codex — zise Lewakowski — ar fi merit: a ocroti naționalitățile ce formează părți alcătuitoare ale unui stat, de volinții și asupra lor drepturile lor naționale, prin ceea-ce s'ar domoli în interesul cabinetelor la certele naționale în singurătate state. Un asemenea codex pentru națiuni ar fi cel mai bun mijloc de a promova scopul rîvnit în timpurile cele mai noue de către oamenii cel mai buni, anume: disarmarea generală și pacea generală în lume.

Propunerea lui Lewakowski a fost primită cu unanimitate.

Cu acest privilegiu ne ținem de datorință chiar și cu plăcere reamintim ceea-ce același propunător zise într'una din ultimele ședințe ale Reichsrathului din 1896, când a zis adică următoarele cuvinte:

„Vrem să facem din împărația austro-ungară o Elveție monarhică, în care ori-ce națiune va pute să-și găsească patria sa, și în care nici un singur popor

nu va fi silit să îndure peste sine domnia altui popor. Pentru asta vom lupta și asta o vom și ajunge.“

Presă maghiară despre vorbirea contelui Tisza.

Toate foile maghiare publică articole privitoare la vorbirea ce contele Tisza István a ținut la banchetul episcopesc din Arad.

„Nagyvárad“, ziarul tiszaiștilor, dela 3 c. publică din peana lui Dr. Dési Géza un articol de fond, din care extragem următoarele:

„Instalarea episcopului Goldiș s'a dezvoltat într'un eveniment plin de însemnătate, și asta nu numai din punctul de vedere al importanței lui bisericăști momentane, ci mai vîrtos în urma cuprinsului politic al declarațiilor făcute cu acest privilegiu.

Bărbaii fruntași de față la banchet au atins, în toasturile lor, chestiunea română, ce de vreme îndelungată se află la suprafața lucrurilor. Printre vorbirile acestea cu mult mai pre sus s'a înălțat aceea a contelui Tisza István, parte pentru că el a rostit-o, parte pentru cele spuse de el.

De mult, ba poate încă nici odată n'a vorbit cineva despre chestiunea română cu atâta înțelepciune și dreptate ca el, să mărturisim chiar: cu atâta căldură și dragoste. Nu vroom să discutăm la acest loc, pentru-ce nu? N'au știut, n'au vrut, ori n'au îndrăznit alții să vorbească astfel? Atâta e însă sigur, că această vorbire a lui Tisza însemnează un princip și o direcție anumită; și precum el a zis: „sămînța aruncată“, care va aduce „rod binecuvîntat“.

Intr'adevăr curioasă apariție a vieții, că în ce mod simplu, ba chiar numai în mod simplu, pot fi deslegate cele mai anevoioase chestiuni. Nu l de lipsă altceva, decât un grăunte de dreptate.

Intocmai așa stă treaba și cu chestiunea română.

Cugetând și vorbind despre chestiunea română, trebuie să stăm pe acel punct de plecare, să nu ne purtăm cu dușman față cu dușmanul, ci să resimțim (örezük à) și să pricepem, că chestiunea română este și a noastră chestiune; că ei (Români) sunt ai noștri frați și concetățeni; părtași în cele bune ca și în cele rele ale sorții; să nu așteptăm și să nu cerem numai dela ei dragoste, ci să simțim și să arătăm și noi dragoste către ei; și dacă vroom să nu fie străini, apoi atunci noi să nu ne purtăm ca niște străini față cu dînșii.

Creadă conducătorii oficiali ai vieții de stat din centru ca și cei din provincie, că prin paragraf de lege și cu volinție nu se pot deslega chestiunile mari ale vieții, ear mai vîrtos nu chestiunea naționalităților, ale cărei rădăcini au pătruns adânc în pământul trecutului și ale cărei cercuri din tulpină le hrănește și sporește vîlga pulsândă a vieții reale.

Chestiunea aceasta poate fi deslegată în mod norocos numai pe calea vieții sociale, cu politica de dragoste; cel-ce do-rește apropiere, el însuși trebuie să se apropie.

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

- Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete
 Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.
 Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu portretul autorului.
 Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.
 Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,
 Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.
 Nr. 8—9. O. G. Lecea, Istoria Țigănilor, cu portretul autorului.
 Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.
 Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand
 Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănestei, cu portr. lui T. Doda.
 Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu portr. autorului.
 Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.
 Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.
 Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.
 Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Conferințele învățătoresți, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia archidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătoresți din archidieceșana ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisiunile consistoriale. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală!”

„Vulturul”, unica foaie umoristică română ce apare în Oradea-Mare sub conducerea dlui Iustin Ardeleanu deschide abonament pentru al II-lea semestru. Foaia e abundanță în cele mai bune ilustrații, caricaturi originale, glume, anecdote populare, etc. Recomandăm cu toată căldura publicului nostru sprijinirea acestei foi care dela înființarea ei tot mereu progresaază dezvoltând cu bun succes ramul umoristic în literatura noastră. Costul abonamentului de 6 fl pe un an și e a se abona del Administrațiunea „Vulturului” în Oradea Mare. (Nagyvárad)

Monografia comunei bisericesti române gr.-or. din Cetatea Brașovului. Sub acest titlu și cu ocaziunea sfințirii bisericii nouă a Sft. Adormiri din Brașov-cetate părintele protopop, dl Bartolomeiu Baialescu a scos de sub tipar un op istoric local, care, compus pe baza unor documente (în număr de 118) originale de un interes nu numai local, ci și de interes general românesc, conține monografia acestei comune bisericesti de la anul 1786 până în ziua de astăzi. Prețul acestui interesant volum de 276 pagini, tipărit pe hârtie fină, în octav mare, cu 11 ilustrațiuni, — este numai 1 fl. Opol se vinde în folosul bisericii și e depus spre vânzare: la librăria I. Curcu, la firma Nepoții Eremia, la epitropul bisericii Teodor Spudera și la autorul, în Brașov.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră”
Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuința în orice gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se află de vânzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintâiu se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

„Teoria Dramei”, valorosul op literar-didactic, scris de dl Dr. Iosif Blaga, zelosul profesor dela gimnaziul român gr.-or. din Brașov, se află de vânzare și la administrația ziarului „Tribuna Poporului” în Arad, de unde se poate procura pentru prețul de fl. 1-80, plus portul postal de 5 cr la exemplar. — „Teoria Dramei” este, în adevăr, o carte de valoare, care cu plăcere și cu mult interes poate fi citită de fiecare membru al societății culte.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe pricisne, irmoase, și un adaus de cântec național. — Prețul unui exempl. 4 fl pentru preparanți 2 fl 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear’ legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.”.

Tablonul (fotografie) celor cari au participat la adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români din dreapta Murșului” ținută în Moneasa, este gata. El face cinste atelierului dlui Honisch din Arad. Cine vrea să-l aibă, să se adreseze dlui Honisch István, Arad, Szabadságtér 3. Exemplarul costă 1 fl.

Bibliografie. „Carol I”, dramă națională în cinci acte, de Traian Victor Teranu, a apărut la București în tipografia M. Tickes, și constituie o lectură interesantă. Ea se petrece în timpul războiului pentru independență (1877—78) și începe expunerea motivelor de războiu, decurgerea războiului și terminarea lui.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. III respective semestrul II, 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . . fl. 10.—
 Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—
 Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50
 Pe o lună . . . . . „ 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagine.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

La administrația

„Tribunei Poporului”

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei” de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept” de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse” de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia”, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul”, de Petru Vancu. Prețul 60 cr.

„Pribeag”, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adauge și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.”

AVIS!

Rugăm pe toți abonenții foii noastre, cari sunt în restanță ori nu și-au reînnoit abonamentul să grăbească a-și achita datoria. În caz contrar li-se va întrerupe trimiterea pe mai departe a ziarului.

ADMINISTRAȚIA.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuielile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4/0 4 1/2 și 5/0 pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 220 39—56

Szücs F. Vilmos

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Cumpărați și citiți!

„Din vremuri apuse”

amintiri din vremurile eroice ale vieții noastre naționale

Iudita Secula născută Truța.

Prețul 1 coroană.

Se poate comanda prin Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului”